

HODNOCENÍ RADNIČNÍHO PERIODIKA města Lanškroun

Zpracoval:
Oldřich Kužílek

Oživení, o. s., květen 2012

bez X korupce

Obsah

Hlavní zjištění.....	2
Hlavní doporučení	3
Analýza radničního periodika	3
Základní údaje:	3
Základní charakteristika periodika	3
Pojetí Periodika	3
Obsah politických témat (názorová sdělení k aktivitám radnice)	4
Prezentace představitele radnice.....	5
Přítomnost alternativních názorů	5
Nabídka alternativních názorů	6
Plnění hlavních funkcí periodika.....	6
Informace o připravovaných rozhodnutích.....	7
Systémové otázky	7
Redakční rada	8
Redakce	8

Použité zkratky

InfZ – zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím

Hlavní zjištění

Oblast	Klady	Zápory
Objektivita, vyváženost	Periodikum není explicitním způsobem zneužíváno k propagaci jedné politické skupiny či některých představitelů. Oproti roku 2010 se zvýšil podíl alternativních sdělení, ovšem jejich absence v posledních dvou číslech vyvolává pochybnost.	Periodikum není dostatečně objektivní a vyvážené, přináší málo informací o skutečných diskusích a polemice v orgánech města.
Plnění funkcí periodika	Periodikum v malé míře poskytuje informace o budoucích významných rozhodnutích.	Nevyužívají se možnosti poskytovat informace o sporných otázkách, projednávaných na zastupitelstvu (některé jsou naznačeny v zápisu jednání ZM). Periodikum neposkytuje informace občanům o skutečném procesu rozhodování v orgánech města, zejména v radě.
	Periodikum (alespoň v č. 7) poskytlo alespoň částečně informaci o diskusi na jednání zastupitelstva	Periodikum neposkytuje významné formy zpětné vazby a komunikace, zejména ve směru od občanů k vedení radnice a ve směru mezi občany navzájem Periodikum neposkytuje čtenářům informaci, jak se do rozhodování o některých otázkách případně zapojit.
Systémové otázky	Redakce je zcela oddělena od města a ve smlouvě je zakotveno publikování alternativních sdělení a diskuse	Mimo poněkud abstraktní prohlášení vydavatele (ve smlouvě o vydávání), že hodlá pokračovat v praxi vyhledávání politických názorů, není zřetelně stanovena odpovědnost za vyhledávání alternativních názorů. Obsazení redakční rady je nesprávně nastaveno, dochází ke střetu zájmů a systémovému omezení některých možných funkcí periodika.

Hlavní doporučení

Oblast	Č.	Doporučení
Objektivita, vyváženost	1.	V periodiku by se měly více prezentovat také alternativní názory.
	2.	Měly by se poskytovat rozsáhlejší informace z jednání orgánů města, včetně polemických momentů a možnosti nositelů alternativních názorů (opozice, občanské aktivity) přímo prezentovat své názory.
Plnění funkcí periodika	3.	Periodikum by mělo ve vyšší míře zprostředkovávat také reakce vedení města na otázky, vznášené veřejností (je úkolem redakce takové otázky znát a formulovat).
	4.	Periodikum by mělo ve vyšší míře umožnit přímá vyjádření občanů, ať už formou příspěvků (dopisy, zprávy, komentáře) anebo horizontální komunikace mezi občany a jejich aktivitami (oznámení o akcích, týkajících se politických otázek města, pokud existují).
Systémové otázky	5.	Lze doporučit omezit účast zaměstnanců města, přímo podřízených vedení města, v redakční radě. Pro přenos informací z vedení města do redakce (o aktuálních jednáních, akcích atd.) lze volit jiný mechanismus.
	6.	Lze též doporučit vytvoření pravidel či statutu pro vydávání, která by zakotvila požadavky na prvky objektivity a vyváženosti periodika.
	7.	Lze doporučit lépe vyjasnit odpovědnost za vyhledávání alternativních sdělení.

Analýza radničního periodika

Základní údaje:

název periodika: Listy Lanškrounska
analyzovaná čísla: 7, 8, 9 /2012

Základní charakteristika periodika

Převážnou část periodika tvoří kulturní a společenský servis. Menší část též informace o aktivitách radnice. Periodikum má pravidelně 24 stran formátu A4, vychází po čtrnácti dnech, 24 x ročně.

Pojetí Periodika

Periodikum je pravděpodobně redakční radou¹ a redakcí pojímáno jako „apolitické“, a to především absencí informací o sporných tématech místní politiky. Informace o politických tématech redakce se zařazují prakticky jen ve vztahu k jednání zastupitelstva. Slovo často dostávají úředníci města.

¹ složení redakční rady není nikde zveřejněno. Pouze v zápisu jednání rady města se při jmenování zástupkyně města do redakční rady uvádí, že tato funkce nemá prakticky žádný vliv.

O rozhodování orgánů města se zveřejňují zejména výsledná rozhodnutí. Preferují se informace o aktivitách radnice, které mají technicko-organizační povahu (např. inzerce prodeje obecních nemovitostí), před informacemi výrazně politickými (např. nakládání s majetkem, zásadní investice). V č. 7 a 9 zkoumaného vzorku se publikují informace o projednání rozpočtu a jeho celkových parametrech, bohužel v příliš malém rozsahu.

Údajně „apolitický“ přístup však z principu není realizovatelný. Samo poskytování informací o aktivitách, souvisejících s činností radnice, je vždy politické a nemůže být „apolitické“. Poskytování zdánlivě „suchých“ přehledů, co se rozhodlo (přehled přijatých usnesení), co se udělalo (příspěvek na cyklostezku), ve skutečnosti není bez politického obsahu. Tato neodstranitelná političnost je dána skutečností, že **politický život na každé, i místní úrovni, v sobě obsahuje nejen přijatá řešení, ale i potencialitu různých jiných, nepřijatých řešení, rozhodnutí či aktivit**. Součástí každé objektivní zprávy musí být i informace o jejím kontextu. Bez kontextu je zpráva nepravdivá, pokud se vyhýbá potenciálním variantám, sporům či jen návrhům, které předcházely přijetí rozhodnutí, ba dokonce i jen různým názorům na věc, a to i tehdy, když nebyly prezentovány na jednání příslušných orgánů.

Obsah politických témat (názorová sdělení k aktivitám radnice)

Periodikum obsahuje vedle kulturního a společenského servisu významnou část věnovanou místní politice, resp. aktivitám radnice. V této části periodika je třeba dodržovat principy šíření informací veřejnou správou, tedy zejména zásady objektivnosti, vyváženosti názorů a zdržení se toho, aby byla v celku šířeného obsahu jednostranně zvýhodňována některá politická strana nebo hnutí.

Celkem má politická plocha rozsah průměrně 5 stran z 24 (zhruba 21 %). Ve zkoumaných číslech bylo aktivitám vztahujícím se k činnosti radnice věnováno:

Vydání	Počet stran politické plochy (z 24 stran)
č. 7	6,2
č. 8	4,7
č. 9	4,4

Průměr tohoto údaje byl v r. 2006 ve velkém vzorku radničních periodik² (dále jen „průzkum 2006“) zjištěn ve výši 40%. Lze tedy konstatovat jak statisticky, tak i přímo z posuzovaného vzorku, že v periodiku se tématům místní politiky věnuje málo (podprůměrně) pozornosti. V tomto ohledu investice veřejných prostředků do periodika³ neplní dostatečně svůj účel, například ve smyslu § 97 obecního zákona. Jde částečně o neefektivní výdej veřejných prostředků.

§ 97 zákona o obcích: „Obec informuje občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce a dále jiným způsobem v místě obvyklým.“

² projekt Radniční listy bez cenzury (RLBC), Oživení o.s. a Otevřená společnost o.p.s. 2006, vzorek 100 periodik

³ téměř 400 000 Kč ročně

Prezentace představitele radnice

Starostka je v periodiku zmiňován průměrně 7x. To představuje cca 1,3 zmínky na 1 stranu politické plochy. Průměr tohoto údaje byl v průzkumu 2006 zjištěn ve výši 1,6. **Prezentaci starosty v periodiku tedy lze hodnotit jako přiměřenou, periodikum se nezneužívá k osobní prezentaci starosty.**

Vydání	Počet zmínek o starostce
č. 7	6
č. 8	8
č. 9	6

Otázkou však je, zda není vhodné více informovat i o aktivitách dalších členů vedení města, případně i členů zastupitelstva, včetně opozičních, pokud mají celoměstský význam.

Přítomnost alternativních názorů

Přítomnost alternativních názorů je klíčový parametr pro názorovou vyváženost periodika ve smyslu výše uvedených principů šíření informací veřejnou správou.

Alternativním názorem je jakékoliv sdělení, které nepředstavuje sdělení názoru či stanoviska aktuálního vedení radnice.

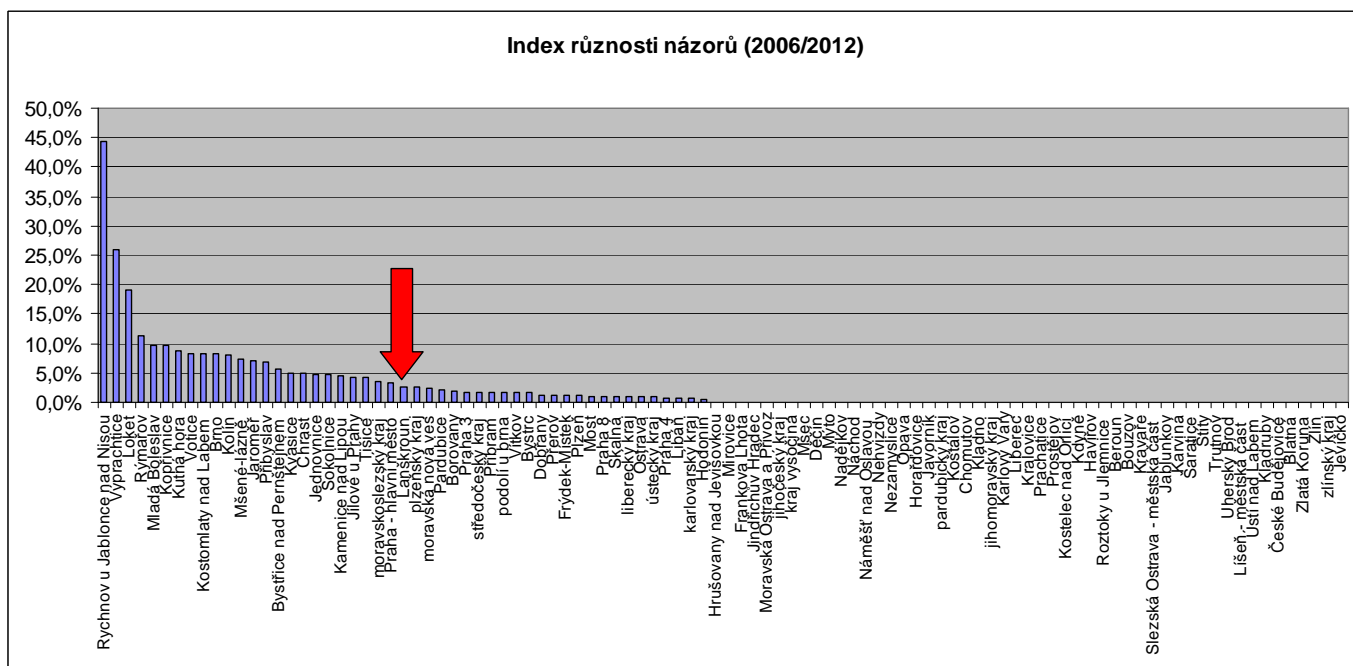
Vydání	Alternativní sdělení (počet stran)
č. 7	0,5
č. 8	0,0
č. 9	0,0

Periodikum ve zkoumaných číslech **obsahuje minimální množství alternativních názorů.**

Zaznamenané alternativní názory jsou pouze v č. 7, v následujících číslech již chybí. Vzhledem ke změně koncepce LL tedy lze spekulovat, zda nejde o tendenci se tohoto typu informací zcela zbavit. Též může jít o problém nevyjasněné odpovědnosti za tento typ sdělení. Podle „Smlouvy o uveřejňování informací z radnice“ má takový obsah zajišťovat vydavatel (TG Tisk s.r.o.) – viz bod II/4. V bodě 5, pojatém však jako jakési prohlášení vydavatele, se uvádí, že „v příspěvcích uvítá názorovou pluralitu a diskusi na aktuální témata“. Pasivní formulace naznačuje, že by takové příspěvky snad mělo předkládat město jako objednatel.

Prostor alternativních sdělení v rozsahu průměrně cca 0,2 strany na vydání znamená orientační výsledný Index různosti názorů (IRON)⁴ okolo necelých tří procent politické plochy (2,7 %). To by mezi 100 hodnocenými periodiky průzkumu 2006 znamenalo 25. místo.

⁴ Podle metodiky RLBC, ovšem určený na pouhých třech vydáních listu, zatímco metodika RLBC vyžaduje alespoň pět vydání.

Přitom rozumná míra vyváženosti názorů (velmi zhruba a v delším časovém součtu) by se měla pohybovat okolo hodnoty vyjadřující poměr volebních výsledků mezi koalicí a opozicí.

Před dvěma lety, v r. 2010, byl index IRON Lanškrounských Listů o poznání horší – necelé jedno procento (0,93%) a periodikum bylo na 43. místě.

Lze tedy konstatovat zlepšující se trend, ovšem i současný stav není dobrý a stále znamená, že periodikum neposkytuje objektivní a vyvážené názory o aktivitách radnice.

Nabídka alternativních názorů

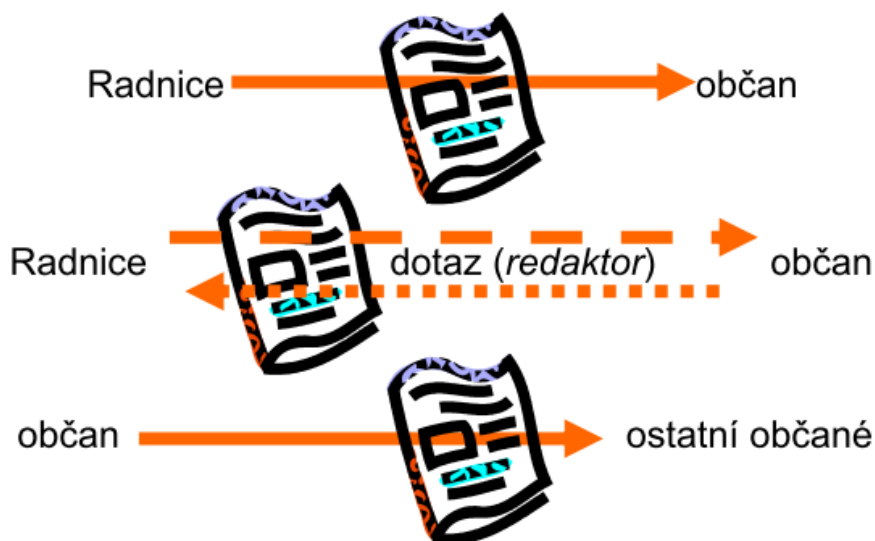
Zápisy jednání zastupitelstva poskytují náměty pro nalezení alternativních názorů. Například dotazy zastupitele Kolomého zjevně signalizují jevy, na které by veřejnost jistě ráda znala odpovědi. Ovšem například v květnovém čísle 9 (uzávěrka 25. 4. 2012, jednání ZM proběhlo 11. 4. a 28.3. 2012) najdeme o jednání zastupitelstva jen výsledná rozhodnutí (str. 7). V čísle 7 se však o jednání zastupitelstva referovalo formou redakčního článku, tedy i s určitým popisem odlišných názorů, které zaznívaly (str. 5). Ovšem v následujících vydáních již takový žánr nenajdeme, čímž se snižuje objektivita a též informační funkce periodika, protože nereferuje pravdivě (úplně) o jednání zastupitelstva. Pro veřejnost se tak může vytvářet falešné sdělení, že přijatá rozhodnutí zastupitelstva vznikají bezrozporně, „sama padají s nebe“ a představují jediná možná řešení projednávané problematiky. Tím se podlamuje důvěryhodnost demokratických mechanismů v místní politice.

Plnění hlavních funkcí periodika

Fungující model vydávání periodika dokáže plnit tři směry komunikace a tedy i zpětných vazeb:

1. od radnice k občanům – sdělování informací o činnosti orgánů, o záměrech,
2. od občanů k radnici – předkládání dotazů, kritiky, polemiky (často formulované jako dotazy redaktora)

3. od občanů k občanům (výměna informací přímo mezi občany – sdělování názorů, oznámení o setkáních k problémům místní politiky apod.)

Zkoumané periodikum neobsahuje žánr, v němž by redaktor (v zastoupení veřejnosti, při znalosti názorů ve veřejnosti) kladl dotazy (míněno žurnalisticky zkoumavé až nepříjemné dotazy) vedení města. V článku o jídelně Madoret v čísle 8, který dává velký prostor starostce města, redaktorka pouze uvádí informace a cituje různé názory.

Periodikum poskytuje relativně malý prostor pro občany pro komunikaci ve směru od občanů k občanům. Obsahuje žánr „dopis občana“ (str. 1) anebo „rozhovor s občanem“ (např. drobná pasáž v rozhovoru s Iljou Michalcem) k tématům místní politiky. Tyto žánry jsou však málo rozvinuté.

Informace o připravovaných rozhodnutích

Významnou funkcí periodika má též být včasné informování veřejnosti o významných, dlouhodobě připravovaných rozhodnutích tak, aby se mohla na rozhodování odpovídající měrou podílet. V periodiku v tomto smyslu je avizováno například sestavení seznamu ulic v havarijním stavu pro opravy (č. 7 str. 3), za určité avízo lze považovat informaci o stavbě domova pro seniory (č. 8 str. 7). Jde však o avízo, která nesměřují k možnosti veřejnosti se k nim vyjádřit. Tato funkce je v periodiku nejspíše také podceněna (byť nelze s jistotou zjistit, zda existují významná chystaná rozhodnutí, o kterých by bylo potřeba informovat veřejnost).

Systémové otázky

V periodiku ani na webu nebyla nalezena sestava redakční rady. Lze najít jen smlouvu o vydávání (resp. o podmínkách pro poskytování finančního příspěvku města na vydávání). Není k dispozici ani jiný dokument upravující vydávání (např. statut redakční rady). Hodnocení je tedy omezené.

Organizační řešení vztahů při vydávání periodika je jen částečně správně nastaveno.

Redakční rada

1) Není jasné, zda redakční rada může plnit roli oponenta či protiváhy redakce.

2) Členkou redakční rady byla jmenována Petra Brejšová, zaměstnankyně města z odboru kanceláře starosty a tajemníka. Členka redakční rady jako podřízená těch, o jejichž činnosti se má objektivně informovat, nemůže takový úkol logicky plnit. Úkolem periodika je informovat objektivně o činnosti starosty, rady a úřadu. Periodikum se nemá stavět k činnosti vedení nekriticky.

3) Není jasné, zda existuje nějaké zastoupení opozice v redakční radě, ani zda je zajištěna účast nestrannických osob s veřejnou autoritou v redakční radě.

Redakce

4) Redakce je organizačně zcela oddělená od města (jde o soukromý subjekt), má tedy nejlepší předpoklady, aby při přípravě periodika postupovala samostatně a nepodléhala konkrétním pokynům a objednávkám ze strany veřejných představitelů. Takový postup je též správně zakotvený ve smlouvě o vydávání.